

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Joannis Pierii Valeriani Bellunensis Hieroglyphica, Sive De Sacris Ægyptiorum Aliarumque Gentium Literis, Commentariorum Libri LVIII

Valeriano, Pierio

[Lipsiae] ; Francofurti Ad Moenum, 1678

Pro Sacerdotum Barbis, Ad Clariss. Cardinalem Hippolytum Medicem,
Declamatio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14259

PRO
**SACERDOTUM
BARBIS,**

AD
**CLARISS. CARDINALEM
HIPPLYTUM MEDICEM,**

DECLAMATIO.

**AUTORE JOANNE PIERIO
VALERIANO BELLUNENSI,**

prius Romæ cum Clementis VII. Pontif. Max.
Privilegio emissa,

Nn

F. MINI-

F. MINITIUS CALVUS
ANDREÆ ALCIATO
JURECONSULTO
SALUTEM.

Scripsisti nuper ad me, vir Clariss. ut te de Italorum omnium studiis & lucubrationibus, quot & quantumque essent, certiores redderem, de divinis humanisque rebus, quae gererentur, de publicis privatisque negotiis, etiam quae nihil ad te attinerent, quam diligentissime perscriberem. Faciam id, quod jubes, quia nihil aequè charum est mihi, quam Alciato viro undecumque doctiss. gratificari. Habebis igitur quotidie à me literas, quae te de omnibus, quae scire cupis, admoncant. Quod vero pertinet ad studiosorum lucubrationes, mitto nunc ad te Pierii Valeriani amici nostri pro Sacerdotum Barbis defensionem, quam spero & ingenio & erditione tua non indignam. Utinam vere & quae in PANDECTARUM CASTIGATIONES ex antiquis codicibus elucubravit, de sacris quoque Aegyptiorum literis commentaria, Elegias amatorias, Hymnos aliquot, & pleraque alia mittere potuissem, ut quantum is pro studiosorum utilitate laboraverit, inspiceres, hominemque magis ac magis tibi susciperes diligendum. Hujus vero editionis ego auctor fui, qui sciebam adhuc biennium priorem in hanc materiam ejus apparatus quemdam in manus hominum (auctore inscio) prodisse, & in exemplaria multa jam descriptum, ubi multa essent, quae Pierius mox sustulisset, immutasset, & castigatiora reddidisset. Quasi quis imprimenda curarit, non parvam offensionem auctori fecerit. Ut quae nec Clementi VII Pontifici ingrata non fuere. Tu vero leges defensionem hanc, & intra paucissimos dies, ab eodem longe uberiora alia, quae cito publicabuntur, expectabis. Vale

JOAN. PIERII VALERIANI PELLUNENSIS PRO SACER- DOTUM BARBIS.

Ad Clarissimum Cardinalem Hippolytum Medicem.

Admonuisti nos, Antistes amplif. ut quoniam nonnulli haud postrema auctoritatis viri, concilii cujusdam legem, Alexandri III. ut ipsi ajunt, rescripto corroboratam, antea acta aetate per annos aliquot observatam, nostro autem tempore non temere destitutam, iterum tentant apud summum Pontificem, nulla ejus qua nunc gravissime vexatur, vexatur, valetudinis ratione habita sufficere priusquam edictum proferatur, Barbam deponere omnes, qui auspiciis tuis vivimus, incipiamus, atque ita exemplo reliquis futuri, sponte faciamus, quod omnino lege lata facere compellemur. Id quod etiam si nullae cogant leges, tuo unius judicio & auctoritate moti, libentissime facturi sumus. Sed enim cum plerique ingenio & doctrina, ad dam etiam probitate, & sapientia praestantes viri, inceptum hoc haud ita probent, violari; hinc sacerdotii gravitatem arbitrentur, quae de Barba ipsa plurimum sibi vendicat dignitatis. Cumque alii legem illam non eo modo, quo in vulgatis exemplaribus habetur latam asseverent; Alii quamvis lata olim fuisset, longo tamen usu, tacitoque consensu clarorum hominum antiquatam praedicent; Alii si non lata modo, verum etiam si aliquandiu observata, etiam si repetitis insuper decretis, vires ac quisvisisset, quia tamen minus honesta sit, abroganda censeant, multa que quotidie in hanc sententiam disputentur: Tuque ob excellentis ingenii tui acumen, studiumque ea omnia cognoscendi, quae te digna sunt, hujusmodi disceptationibus plurimum delecteris, non abs re me taciturnum arbitratus sum, si Barbarum defensionem, pro collegii

Sacerdotalis tuenda dignitate suscepissem. Ita enim tibi rem gratam me facturum intelligebam, atque ego intermissum per tot annos hoc dicendi studium eram non sine jucunditate mea repetiturus. Spero autem futurum, ut cum ea quae dicturi sumus, percepta fuerint, eorum deprehendatur error, qui Sacerdotem nihil minus decere, quam Barbatum esse, persuasum habent. Siquidem ex hujusmodi levitatis usu, multa contra Sacerdotii decorum fieri videmus. Evanescere quippe gravitatem, virilitatem despici, severitatem illud, & venerabilis in homine conspectus dignitate elevari. Nam quin Barba virum & probum & honestum, imprimisque gravem atque severum deceat, qui negare velit, inveniri neminem arbitramur. De iis loquor, qui rationibus potius acquiescunt, quam opinionibus suis adhaerescant. Quod si probum & honestum virum Barba decet, Sacerdotem quoque, cui totius probitatis & honestae vitae exemplar esse debet, ante alios addecere non temere forsitan opinabimur. Nulli enim dubium est, severiorem hominis habitum, eo molli & effeminato laudabiliorem esse, in viro praesertim sacris initiato, quippe alios instituturus sit, atque etiam castigaturus, futurusque, ut Aegyptii volunt, tanquam canis latrans in hominum vitiis incessendis, quia qui muti sunt, ab Hieremia reprehenduntur. Quinetiam eadem de causa Barbatos magistros majores nostri cum primis approbavere. Neque est, ut isti dicant, se Barbam ponere humilitatis causa, ut cultum aspernentur, sintque; ultro hominibus opprobrio atque contemptui, quod in capillo tendendo forsitan admitteremus, sed in oris mollicie cura nemo unus, qui bene sentiat,

*Meminit
hujus scri-
pti Pierius
Hierogly-
phic. l. 32.
in serbo
Barba.*

tiat, humilitatem interpretabitur. Mentem siquidem & faciem omnem rasitare, nimirum nequitiae delictorumque causa coepta. Quique id irrequientius egere, inter effeminatos dubio procul habiti, etiam si multis & magnis virtutibus aliis, domi forisque clari extiterunt. Possem ad hoc innumerabilia totius antiquitatis exempla, tam Hebraeorum, quam Graecorum recitare: Sed quoniam Romani sumus, & Romana est ecclesia, qua de nunc agitur, priusquam ad nostra haec tempora deveniamus, non ab re fuerit antiquorum etiam mores perfructari. Quare quid de Barba Romani olim fenserint videamus. His enim utpote virilibus, tardior in tonsoribus consensus fuit, eaque de causa majores eorum a scriptoribus intonsi plurimum appellantur. Post Romam enim conditam non ante annum quadringentesimum quinquagesimum quartum eorum usus reperitur. Ad duxit hos ex Sicilia P. Ticinius Mena, si Varroni credimus: nam intonsos antea vixisse Plinius etiam attestatur, primumque omnium radi quotidie Africam instituisse, quem studiose admodum Augustus Octavianus imitatus est. Sed enim Scipio nota ea, quod mollis esset, nunquam caruit. deque cultu ejus non modo Romano, sed ne militari quidem, deque hominis desidia, multa ultro citroque jactata sunt. Quin etiam in ea expeditione, qua nulla unquam Romano populo majoris momenti credita, ea ipsa inquam, ubi Carthaginis excidium pro libertate Italiae, pro Romanorum omnium vita & nomine parabatur de soluta sub eo duce militiae disciplina Romam usque non privatis tantum, verum etiam publicis Civitatum expostulationibus exaudita sunt in senatu quae erimoniae. Agite igitur vos quoque Siculorum instituta sequimini, Syracusanos etiam apparatus luxumque frequentissimis Antiquorum adagiis damnatum imitamini, ut non modo si ignavi eritis, verum etiam si strenui, si clari, si triumphales, vestram hinc omnem gloriam obscuretis. Sed quid super Augusto dicam? Nunquam ille profecto tam magnam effeminationis animi suspensionem concitavit ex carminibus impudicissimis, a se in balneis editis, quam ex frequenti novacularum usu. Et ne multa in re tam manifesta exempla congeram, omnis denique pilorum depositio, muliebre nescio quid, omnium fere gentium & temporum consensu sapere visa est. Hinc tuere nationes aliquot, quae Barbam in

luctu ponerent incestitiae signum, propterea quod semineum esset frangi calamitibus, neque lugere virili habitu congruum judicarent. Sane Romani Barbam cultum tanto sunt honore prosequuti, ut Jovem ipsum nusquam nisi Barbatum agerant. Ipsi vero Quiritibus quantum gravitatis & auctoritatis Barbam attulerint, inde manifestum, quod cum capta a Senonibus Roma hostes ingressi essent patres pro foribus suarum quoque aedium in sella sedentes, Barba illa dignitate tantum hostibus, & quidem feris, admirationem incussere ut illi totidem se numina conspicerent, quot cives Romani erant, arbitrentur, donec unus aliquo toto ferociore senatoris unius Barbam manu demulcere aggressus, ab eo virga percussus, prohibitusque fuit: quo facto indignati Barbatum Romanos illos omnes, & aetate & habitu venerabiles ad unum trucidarunt.

Ita illi, quos Romanorum gladiatorum vis non edomuerat, Barbarum jam erant reverentia mitigati. Hi vero, ne oris sui majestas laederetur, vitam Barbam pacifici maluerunt. Non negari autem quorundam populorum, neque ignobilium quidem, institutum fuisse, ut Barbam raderent capillum a tergo tantum luxuriare permitterent, quod Lacedaemonii facitasse perhibentur, & Abantias id primos omnium excogitasse Homerus tradit, & ea de causa Pollux Euboicos opisthocomas vocatos ait, & Hectorem Imaus ea per terga ipsa coma insignem describit. Sed ea ratio Lacedaemonios ab aliorum institutis alienos fecit, quae multa etiam alia a reliquo humano genere aliena eisdem persuasit. Cur vero Barbam abradi capillum a tergo nutiri jusserint? ideo factum, ut longe tutiores in bello essent, adimereturque hosti facultas in pugna mentum apprehendendi: si vero fugam meditentur, vinculum atque anam quo capi possent, instare sibi a tergo reminiscerentur, atque ita praecapturae metu, destitutore animo confisterent, adversisque dimicerent. Verum institutum haec una cum eorum imperio antiquata abolitaque, imitatores nunquam ulterius habuit. Sed ut quae ad rem nostram pertinent prosequamur, delicatulos istos accusatores nostros, qui nos maledictis figunt, mihi dari velim, ut quonia turpe adeo putant Sacerdotem cum Barba conspici, quid in se turpitudinis habeat Barba mihi declarent, siquidem ego nihil in ea turpe, nihil non honestum invenio. Ceterum, ut hoc mani-

manifestius appareat, quid Barba sit, primum videamus, atque ita forte quid in ea delitescat mali, deprehendere poterimus. Multa enim, quae primo latent, per finitionem mox apertius innotescunt. Est autem Barba, virilium maxillarum vestimentum à natura, ornamentum & bonae valetudinis causa, productum, inde Latini vestem eam appellaverunt, & impubes plerique dixerunt: vestes, genasque lanugine vestire, passim apud auctores invenias. Quod autem virilis natura Barba indicium sit, magis apertum est, quam ut ulla debeat approbatione demonstrari: meritoque Diogenes, qui abrasos omnes insectabatur, Barbato nescio cui respondit, Barbam se ideo gestare, ut se virum esse subinde recordaretur. Et ad nostram usque aetatem universae totius orientis nationes abrasos viros cum inspexerint, feminas eos in ludibrium vocant, & Alexandrum Macedonem tauti nominis Principem à militibus suis, à populis & nationibus omnibus irrisum, quod rasantem, & feminam praese ferre vellet, memoriae proditum. Nam eum rasuram auctorem fuisse Athenæus ex Chrysippo memorat. Manifestum enim est, in hominum genere pueros tantum, & feminas, eunuchos, & qui mollius degunt viros sine Barba conspici: atque ita facile potest intelligi, quibus illi, qui rasant, assimilari possunt. Sed ne diutius in re tam perspicua moremur ad alia, quae dicere proposuimus aggrediamur. Quod ornamentum causa sit à natura producta, re ipsa constat. Nam veluti arbores natura frondibus, ita viros ad eorum dignitatem uberius augendam Barba ornatos voluit. Eandem autem in abrasa hominis facie deformitatem Poetae ponunt quae sylvarum est cum folia deciderunt. Merito itaque Haliabas & plerique Philosophi admodum clari, Barbam scripsere viris à natura ornamentum dignitatisque causa contributam. Hinc videas unumquemque eorum, qui vel supremo labro tantum vel extremo mento Barbatuli sunt, quotiescunque in speculum inspexerint, vel ad os manus admovent, & succensere naturam, & se ita factos ingemiscere. Ut enim in unionibus, quo gradiores sunt, eo pretiosiores aestimantur: ita Barbis ex magnitudine ipsa auctoritas comparatur.

Artemidorus autem filios tantum ornamentum patribus afferre, quantum ori Barba decoris addit: ideoque super filiis decerni à coniectioribus, quae de Barba per quietem quis imaginatus fuerit. Opera pretium vero est Luciani Cynicum audire,

qui tam deforme esse putat, ornatum Barbam viris auferre, quam si leoni jubas attondere quisquam aggreditur. Sane Theseus Herculis discipulus, quo non alter ea tempestate fortior, Barbam nunquam tondere voluit, ut virtutem ipse suam ornatu eo profiteretur. Eaque de causa Exephoborum ille tonsuram, utpote gratissimum Diis donum, quod nihil ea aetas pretiosius offerre posset, fertur instituisse: Idque primitiarum, fluminibus, tum Apollini dedicabatur ex temporum eorum superstitione. Sed hoc nihil ad negotium nostrum. Plinius Junior Euphratem Philosophum aetate ea praestantem celebrat, cui & ingens & cana Barba multum afferebat ornamentum. Tantum vero a veteribus Barbam attributum est, ut Philosophus, qui Barbatus non esset, vix Philosophus putaretur: qui vero Barbatus esset, nisi reliquam morum gravitate vitam comprobaret, male id audiebat, quod Barba & pallium in conspicuo essent, Philosophus autem nusquam appareret. Ita veteres illi, gravissimi quidem viri, cum Barba & sapientiam & bonos mores esse conjunctos arbitrabantur. Quod vero conferat ad valetudinem ex eo patet, quod dum ad sui nutritionem supervacaneum humorem exigit, dentes diutius à putredine conservat, & ut firmiores gingivis insidant, efficit, quod non aequè accidit illis, qui frequenter abraduntur. Nam illi vel ante tempus plerumque fiunt edentuli, vel de dolore dentium plurimum laborant. Praeterea aetate, ne facies Solis radiis uratur exedaturque prohibet: hyems noxias & striciores ventorum flatus infringit: ab Angina, ab Uva, & aliis plerisque incommodis tutum hominem reddit. Ut hinc denique credamus à Mythologis illis Philosophis confectum, ut sit intonsa semper & sculapio Barba, cum Apollo ejus pater ubique pingatur impubis. Qui enim salutis auctor perhibetur, merito illis, quae ad salutem faciunt, ornamentis insigniri debet. Hujusmodi igitur dotes cum in Barba sint, quid in ea turpitudinis, quid vitii, quid quod abhorreamus nequaquam video. Quod si ea quae utilia, quae salutaria, quae honorata, quae alicujus aestimationis sunt, indigna sacerdote viro judicabuntur, qui illud sit, quod sacerdotalem habitum addeceat, difficulter (ut arbitror) inveniemus. Sed iniquos ne vocem, an invidos hos Barbarum vituperatores, qui nos inimice adeo insectantur: quibus quos diis immortalibus cultus, honores, preces adhibemus, quaeque pure & caste facimus,

una de Barba omnia fordescere videntur: Qui denique sacerdotes illos tantum approbant, qui contra gravissimorum hominum sententias venerabile virilitatis signum exuerint? Quod si qui dignitatem suam tueri velint, à sacris summovent, ac uti diris imprecationibus devotos abominantur. Ubi enim Barba sit, nullam isti pietatem, sanctitatem nullam, nullam esse posse religionem putant.

In primis autem nos legum auxiliis oppugnant, causaque tunc omni decidisse clamitant, simul ac non obsequendum legibus dixerimus. Nimirum quanti nos leges facimus, norunt: eoque audaciores facti sunt, quod hujusmodi armis sponte cedere consueverim. Sed enim dicant prius, utrum naturæ leges citaturi sint, an scriptas, an de sanctissimorum hominum exemplis sumptas, an divini Spiritus admonitu constitutas: quatuor enim has invenio fuisse laudabilis vitæ, suo quamque tempore, rationes, quibus hominis ævum, quantum ad divina pertinet, ab orbe condito, ad nostrum usque tempus exigere sua cum laude & animarum salute potuerunt. Si naturæ Legem hanc esse dixerint, reclamabit res ipsa dicentque viri prudentes atque sapientes omnes, immo & stulti & insipientes, quotquot nunc sunt, quotque ab hominum memoria fuerunt, Naturam glabellas scæminas, hirsutos mares effecisse, portentosumque esse, si qua barbatula mulier sit, uti de Antifite, quæ Minervæ sacris præfecta erat apud Pedasenses Græcorum monumenta tradidere. Qui volet igitur Marem arte opereve aliquo imberbem reddere, is contra Naturæ leges dubio procul fecisse redarguetur. At multa sunt, inquit, quæ Natura temere fecisse videatur, quæ humana postmodum diligentia, consensusque hominum civiliter de gentium emendavit. Fruges tantum ad cibum, & aquam ad potum Natura produxerat, humana mox diligentia panem, & condimenta alia, vinumque facere adinvenit. Sylvarum horrore nemonumque asperitate loca omnia Natura conseverat: sed arborum viridariorumque amœnitates, humana postmodum ars excogitavit. Ita pleraque alia ex hominum sapientium ingenio, arte, persuasione, experientia, in melius ordinata, ita Barbas radere institutum, ut incommodum id amoveatur. Sybaritas puto fuisse hos legumilatores, qui etiam gallos gallinaceos urbe sua exterminarunt, ne somni sylvitatem importuno cantu antelucanis horis inturbarent.

Sed enim bene habet, cum jam Naturæ Lex à nobis stat, quam ita esse non inficiantur: sed ea, qua præditi sunt ingenii perveritate, contra eam, nugas hujusmodi moliantur. Hanc itaque valere sinunt, & ad legem confugiunt ex aliqua nomulorum hominum commoditate conscriptam, in cuius tamen præsidio omnem victoriæ spem collocaverunt. Sed enim est Lex scripta triplex. Una quæ à Moyse ad asertoris usque nostri tempora producta est. Altera, quæ vel de ipsius magistri nostri exemplo desumpta est ad imitationem, vel Divorum nostrorum auctoritate constituta. Tertia Pontificum, conciliorumque sanctione decreta. Sed quoniam scriptæ Legis appellatione Moisaicam præcipue capimus, imprimis operæ pretium est videre, an in ea rastandi esse præcipiatur. Sane si ad Hebræorum mores respexerimus, in Regum historia legas, Nuncios à Davide ad Hannonem regem missos, qui eum de patris obitu consolarentur. quos cum suspectos Rex Barbarus habuisset, altera cuiusque maxilla abrosos in Principis sui ludibrium & injuriam remisit. Quare David iussit eos in Jericho tandem commorari, donec Barba crescerent, ne factum hoc spectaculum populo exhiberetur: quod si rastandi mos fuisset, factum hoc non oportuit, quia statim reliquum abradere potuissent. Si vero leges eorum inspiciamus, compluribus locis, neque quis abradatur, apud eos vestitum. Barbam enim rastandam non esse, Levitici libri populo præcipitur univervo: Sacerdotibus autem sine exceptione mandatum præcipue, ne Barbam radant. Quinetiam inter alias calamitates, quas Deus Moabitico populo Isaie verbis interminatur, in cunctis ejus capitibus Barba, inquit, abradatur. Usque adeo hæc effœminati menti luculentia apud ipsos summe dabatur vituperationi. Merito itaque Barba Aaronis summi Pontificis mentio quædam honorifica nostris in templis ante summi Dei Divorumque immortalium aras quotidie decantatur: quin etiam de unguento, quo ejus Pontificis Barba delibuta fuerit, memoriæ proditum. Apud hos denique viri illi sanctissimi, qui Deo præcipue dedicati erant, Nazareni nuncupati, capillum & Barbam promittere, sanctimonie signum habuere: eoque instituto in Joannis Baptistæ præcurforis caput & faciem novaculam nunquam ascendiisse legimus. Sed quoniam manifestiori argumento Barbas Deo placere comprobare possumus, quam

eo ipso, quod in votis de suscipienda prole damnati Barbæ nutritionem obligabant, quam si Deo ingrata sapientissimi illi patres intellexissent, nunquam profecto oblatione hujusmodi gratiam ab eo sperassent se consecuturos: delicti vero quod forte aliqui delicatiores abradendo admiserant comonefaci, eo voto errorem emendare, & propitium sibi Deum reddere procurabant. Passim vero apud Hebræos abradi Barbam invenias, ubi vel dolor intolerabilis, vel insignis aliqua calamitas ingruisset, quo se ornamentis omnibus expoliatos ostentarent. Dies, immo annus me integer deficeret, si tam multos hujusmodi locos & exempla toto eo tempore, scriptis commendata commemorare perrexero, quæ cum manifesta sint omnibus, non est, ut in re notissima tempus diutius conteramus. Constat enim in veteri lege Barbam non modo non prohibitam, sed etiam decreto habendam imperiisque Dei ipsius nequaquam amovendam. Age igitur jam ad alteram deveniamus, quam per unde trigesimum supra mille & quingentos annos secuta est Christiana pietas, eam GRATIÆ LEGEM Theologi nostri vocant, quam nos in LEGEM EXEMPLI, & in LEGEM SANCTI SPIRITUS afflata conscriptam dividimus. Exempli autem Lex tantæ est auctoritatis, ut pro legibus omnibus sufficere debere CHRISTUS admonuerit, cum exemplum se nobis dedisse professus est. Itaque illud potentissimum observare consuevimus, ut CHRISTUM ipsum nobis ad imitandum proponamus. Eo enim argumento excandescit Ignatius divi Joannis Evangelista discipulus, in quorundam superstitionem, qui se ideo sanctiores fore arbitrabantur, quia carnibus abstinere perpetuo instituerant. CHRISTUS inquit ille comedit carnes, Petrus comedit carnes, & quæ sequuntur. Cur nos igitur earum esum sanctitatis ergo sustollamus? Exempla enim ille dedit nobis, ut quemadmodum quid ipse fecerit, ita & nos faceremus. Atque ita sine ulla profus controverfia dicimus, unamquamque ipsius asectoris nostri actionem, vitæ nostræ legem & rationem esse. Quo constituto, accusatores nostros interrogarim, nunquid ullum CHRISTI ipsius præceptum, dictumve aut exemplum habeant, quo Barbam ille viros abradere iusserit, vel iudicavit, vel saltem innuerit. Nullum dubio procul hujusmodi reperitur: contra vero & CHRISTI ipsius exemplum, qui Barbam assidue gestasse

fertur, & Petri, & Pauli, & Apostolorum omnium mores, Barbarum defensionem constituere videntur. Sunt enim qui CHRISTI faciem à majoribus acceptam ita describant, ut Barbam eum promissa flavaque fuisse asseverent, neque aliter unquam à Cræcis, à Latinis, aliisque nationibus pingi sculpique manifestum est. Petrum, cui summa uni in Christianum omne nomen auctoritas ab ipso Deo attributa est, Barbatum ab antiquis accepimus, & ita in templis delubrisque omnibus Barbatum ære, marmore, coloribusque figuramus. Paulo, qui nostræ dubio procul vitæ magister fuit, cujusque sapientissimis institutis libenter omnes adquefiscimus, pingi nihil Barbatius inspicimus. Jam & Andreas & Thomas, & Collegæ eorum omnes ingentibus Barbis insignes ostenduntur. At leve dicent argumentum est, CHRISTI & ejus comitum facies, quales fuerint, ex picturis ariolari, cum pictoribus atque poetis quidlibet ex libidine sua confingere, semper concessum fuerit, Faciamus hoc non liquere, non negabitis tamen communem hunc mortalium omnium consensum esse, ut & CHRISTUM ipsum, & ejus comites Sacerdotii nostri Principes, non aliter quam Barbatos pingere, sculperique instituerint: quæ omnium sententia facile ostendit Barbam aliquid habere, quod sanctitati decenter accomodetur: sentireque idem omnes, Barbam integerrimo cuique viro ornamentum afferre. Ita Gentiles, Deos quisque suos eo habitu insignes ostentabant, qui mores eos, quos ipsi præcipuos judicabant, indicaret. Hinc Lacedæmonii non Martem tantum, sed & alios Deos, Deasque plerasque omnes armatos figurabant, quod nihil armis præstantius existimarent, ac perinde Deos armis decoratos esse debere opinabantur. Phœnices Mercaturæ tantum dediti, Deos omnes cum oculis nummorum plenis effingebant, quod beatissimum illum arbitrarentur, qui pecuniosior haberetur. Nos cum nihil Barba venerabilius intelligamus, ipsum Dominum Deumque nostrum, & reliquum divorum cœtum cum Barba pingere pientissimum arbitramur. Sed enim minime inficiari potuerunt, quin præcursor ille Sanctiss. tonsorem non admiserit, quin idem fecerit D. Jacobus, cui inter reliquas bene instituti animi dotes, id summa omnium consensione attribuitur laudi, quod nullo unquam vitæ tempore tonsorem admiserit. Nos infelices, id vel vitio cuiquam dabimus, vel sub execrationis

32
 nis crimine fieri prohibebimus, quod sanctissimi viris ab ipso Dei filio, assertore nostro erudit, omnium approbatione conceditur, atque ut exemplum continentissima vitæ inter virtutis opera recensetur? Jam pridem omnino vera non modo vocabula, verum etiam morum bonorum semitam amisimus. Jacobo cui perpetua quædam justitiæ observantia cognomentum dedit, laudi datur, quod nunquam attonsus, nec unctus unguento, nec usus balneo sit: Nos eos ut infames calumniabimur, qui & tonsores, & delicias alias hujusmodi abominantur? Quod si Dominus, Deusque noster Barbam, virilitatis indicium gestavit, si Petrus, si Paulus, si Apostoli reliqui Barbati esse voluerunt, contra Barbam nihil à fidei nostræ proceribus dictum monitumve reperitur, quid est, quod in lege ulla Barbarum damnationem expectemus, aut ullorum extimescamus minas, si nobiscum Deus sentit, cujus in hoc habitu filium præceptorem nostrum imitatur?

Quartum erat, ut videremus, an hæc Barbarum ablegatio, tertio legum scriptarum genere DIVINI QUIPPE SPIRITUS ADMONITU præcepta esset. Siquidem & alia sunt, quæ pietatis nostræ duces, nulla prius à CHRISTO, discipulisve ejus, mentione facta, nullove exemplo præstito, divino tamen eo afflatu conciti constituere, quæ mihi non sunt ad commemorandum necessaria. Hoc in genere sunt conciliorum decreta, institutaque, utpote qui credere tenemur: atque ita credimus in iis, quæ pertinent ad fidem, concilia rite congregata nihil quicquam absque aspirantis Dei veri numine constituisse, eaque & firma, & rata, & immutabilia ubique & semper esse debere: Morum vero atque rituum ratio, pro locorum, temporum, & personarum conditione plerumque variata, humanam potius naturam sapit quam divinam. His tamen armis nostri accusatores instructi, desumptum ex vulgatis quibusdam codicibus Carthaginense illud concilium nostris copiis opponunt, cujus præsidio muniti, in Barbam impetum faciunt, exultantesque stragem & extremum earum exitium minitantur: Quasi divino interveniente spiritu factum sit, ut pulcherrimum hoc naturæ opus aboleretur, quiq; olim votis de non amovenda mutilandave Barba nuncupatis, non temere sese proprium mortalibus exhibebat, Carthaginensi concilio sibi met contrarius, Barbam demum cœperit fastidire: quæ quidem quam in-

digna sint, quæ Deo attribuantur, vel infantissimus quisque poterit judicare. Neque tamen illi verecundantur tam abjectis & sordidis curis Dei admiscere. Sed detur in hac venia eorum imbecillitati, quod ingenium ad altiora tollere nequeant, ne tamen cæteri sub boni specie decipiantur, accurate cavendum. Idcirco, quam isti legem citant, audiendum. Ea est hujusmodi: Clerici vitam nutriant, neque Barbam.

Ajunt enim illi constitutionem hanc à Concilio profectam Carthaginensi, ab Alexandro III. repetitam, confirmatam à plerisque aliis juniorum, à nostris minime repudiandam esse. Quasi vero nos ii simus, qui contra leges quidpiam moliamur, aut minus intelligamus, si leges dispici contemni cœperint, brevi rerum humanarum omnium rationes evertendas, sacra prophanis miscenda, nihil sancte, nihil honeste, nihil laudabiliter factum expectari debere. Solutis legibus, solventur civitatum comœcia, violabuntur gentium fœdera, nullus ordo consistet, nulla ratio, nulla justitia, nulla æquitas permanebit. Licebit unicuique ex libidine sua vitam instituire, secedere iterum in sylvas, & in visceribus terræ delitescere cogemur humanum genus universum, ut à robustiorum insidiis tuti vivere valeamus. Quare nihil ego magis omnibus observandum duxerim, quid quod lege sancitum, receptum à majoribus, usu insuper accedente, firmitatem sit aliquam assecutum. Quid hic igitur faciemus? contra omnes rationes nostras Lex opposita est. Adum utique de re nostra, victi, fusi, profligati que sumus, delicatiorum factiones imperant, & Siculoform nos moribus addixerunt. Romana jam severitas facescat lasciviendum est ex nova lege, abradendum expilandumque, & ut uno omnia verbo eoque novo dicam, effeminandum. Hoc, hoc illud est, quod accusatores nostri unicuique molliciei suæ præsidium delegerunt. Hinc nos oppugnant, hinc nos ad unum cœdunt, hinc nos una internectione meditantur abolere. Quod nisi Clerici, glabelli, luculentique fuerint, ab asis omnibus summovebuntur, ejicientur è temporibus, neque ullis illis inter humana commercia locus relinquetur: sed nimium cessamus. Age, age, nos nostras contra copias inducamus, tormentum illud principum belli torqueamus, quo præsidium eorum omne funditus evertamus. Non ita, non. Non ita, inquit, in Carthaginensi concilio decre-

decretum. Liquido enim hoc negare possumus, præterea quod aliquot ab hinc annis, castigati codicis defectu, lectio illa corrupta circumfertur, una quippe abrafa locutione, verbo scilicet, RADANT. Nam gravissimi atq; integerrimi; emundissimæq; naris viri apud Gratianum ita legendum censent: *Clerici neque comam nutriant, neq; Barbam radant.* Nemo siquidem inficiatar verba hæc de Carthaginensi Concilio descripta. Bene autem est, quod ipsa Conciliorum monumenta, nuper in lucem prodire, in quibus Carthaginense ita dubio procul habet, prout è Bibliotheca Palatina manu scripti codices quique antiquissimi habent. Ita enim ibi notatum inspeximus: *Clericus nec comam nutriat, nec Barbam radat.*

Expalluere hostes notabiliter, acrius igitur urgeamus, cedent evestigio, ubi cornu alterum incitâro. Alexandri III. rescriptum citant ad Cantuariensem Archiepiscopum: *Clerici qui comam & Barbam nutriunt, etiam invitati à suis Archidiaconis tondeantur.* Sed enim in superiore Decreto, ut unam impurissimus nescio quis tonsor dictionem abrafis, verisimile est, in hoc Alexandri rescripto, temerarium quempiam unam intrussisse. Nam iidem & docti & approbati viri legendum autumant: *Clerici, qui comam nutriunt, etiam invitati à suis Archidiaconis tondeantur.* Quam quidem castam esse lectionem inde manifestum est, quod Interpretes partem hanc esse ajunt de Concilio Agathensis sanctionibus desumptam. In illis autem nimirum ita scriptum est: *Clerici, qui comam nutriunt, ab Archidiaconis, etiam si noluerint tondeantur.* Nulla de Barba facta mentione, & in quarto concilio Toletano præcipitur, ut Lectores, Levitæ, & Sacerdotes, detonso superius capite toto, inferius solam circuli coronam relinquunt. De Barba autem neque per somnium quidem. Atque hæc eadem de coma tantum in Decretis Antiquorum Pontificum plerisque locis reperiuntur, una cum aliis, quæ Sacerdotum vitam circumscribunt: denique Anicetus ex Apostolorum præceptis, comam sanxit clero nutriendam non esse de Barba profecto minime taciturus, si eam quoq; inhonestam existimasset: Nimirum enim comam nutrire feminarum est, aut marium molliter degentium & impudice: Comatosq; in nequitia, turpitudinisque notam, tam Græci, quam Latini semper acceperunt, ut non immerito legas virum sacris initiatum non modo vitium, verum etiam vitiorum

suspicione carere volentes comas eos nutrire prohibeant. Contra autem, Barba viros promissa decet, eoq; præcipue signo, uti sæpius dictum, virtus macula à feminarum mollicie distinguitur, quod illæ comam, viri Barbam nutrire debent: Solemnique ideo Concilii Carthaginensis edicto Sacerdotibus præcipitur, ne Barbam radant, ut viri sint, ut videantur, & quandam præ se ferant sui, ut ita dicam, generis majestatem. Vos tamen Rhodios imitamini, apud quos de non abradendo Lex habebatur, cum tamen vulgo omnes rasiarent, præcipue vero Byzantios Cryspus indignissime fert, non modo leges, sed pœnas etiam Barbam abradentibus inflixisse illos tamen plerosq; omnes rasiationem, quod & vos facitis adamasse. Ita apud omnes gentes boni plerumque mores perditorum hominum importunitate contaminantur. Ne vero mirum cuiquam videatur ita vitiatos codices per tot annos in damno fuisse, ut ab eo erroris initio multa insuper decreta, constitutionesque, & incontumaces animadversiones severissimæque castigationes accesserint. Bone Deus, quam multa ea sunt, quæ omnibus in antiquorum codicibus passim mendosissime leguntur? quot immutata? quot adempta? quot inculcata? Atque utinam multa quorundam iniquitate quotidie non perverterentur.

At videte, obsecro, quæ damna plerumque depravati codices afferant. Nostris in sacris Legibus Distinctione XV. Gelasii Papæ sententia est, Venerabilis viri Sedulii Paschale opus, quod Heroicis descripsit versibus insigni laude proferendum. Vulgata tamen hæcenus exemplaria pro Heroicis versibus Hæreticis versibus habuere. Quod bonis quibusdam Legum professoribus suspicionem oggessit, Poëmata omnia esse hæretica, Poëtasque inter pios, etiam si sacra tractent, nequaquam adnumerari: id quod Hadriano VI. Pont. Max. usq; adeo persuasum vidimus, ut hæc de causa nullum hominum genus majori prosequeretur odio, quam Poëtas: id nominis nihil aliud præ se ferre arbitratus, quam impietatem. Et adhuc aliqui, non mali quidem Præsules, depravata illis lectionis hallucinatione, & alterius hujus de rasianda Barba errore ducti, neminem sacerdotio dignum putant, qui vel Barbam nutriat, vel versus faciat, tanti est pravam semel opinionem imbibisse. Sed ut alios Auctores prætereamus, quam inclementer à posteris accepti veteres

res illi Jurisconsulti? qui posteaquam membratim à Triboniano, & carnificibus aliis dissecti sunt, neque ipsa quidem membra conservare potuerunt, quin passim contaminata in imperitorum manibus computrescerent, vitia tamen illa pro legibus accepta, suos singula defensores habent. Volo cujusmodi sint, ex levissimis quibusdam breviter agnoscatis. Ulpianus de usufructu Legato, *Proinde etsi Scenica vestis usufr. legitur, vel annuli aurei, vel alterius apparatus, alibi quàm in scena non utetur.*

Lectionem quæ est ANNULI AUREI, Veteres noviq; interpretes plerique agnoscunt, in antiquissimo tamen Pisano Codice legas, *Proinde si Scenica vestis usufr. legitur, vel AULEI, vel alterius apparatus, alibi quàm in scena non utetur.* Quam castissimam esse lectionem nemo non fateatur. Rideant sanè nostri temporis Jurisconsulti, qui nihil hoc ad lucrum & formulas suas pertinere clamitant. Sed quid illud, quod non observare, majoris impudentiæ fuit? *Aliqui tradidère non leves Auctores, Quinquies Quaternos.* ENIXAM PENELOPEN, cum ejusdem Codicis lectio, ENIXAM PENELOPONESI habeat, tamen non juris tantum prudentes, verum & nonnulli politionum literarum professores hinc decepti, multa in Penelopes impudiciam scriptitarunt. Idem Ulpianus de Institutoria, *Si Libitinarius, quem Græcè vocant servum pollicitorem, habuerit.* Vetustum tamen exemplar illud, quod habetur Florentiæ, ita legendum indicat, *Si Libitinarius, quos Græcè Necrotaphon vocant, Servum pollin-Elorem, habuerit.*

Quid verò sibi vult illud H. pro Socio? aut agrum POLLICITATORI damus. Cum dubio procul POLITORI legendum sit? Atque ita demum multa quotidie prodeunt in lucem, quæ nos errorum admoneant, in quibus Majores nostri aliquandiu sunt hallucinati, vel Codicum depravatione decepti. Quare minimè mirum est, si Carthaginensis Concilii Decretum aliter nunc reperitur, quàm aliquot adhuc annis creditum. Benè habet, fundamentum habemus defensionis naturæ præclare jactum. Recitata Lex est, quam legem non esse, manifestissimè redarguimus. Exempli lege non summo verè Barbis indicatum. Quod probum & honestum virum Barba deceat, approbatum. Unam tamen adhuc rationem afferunt, ut qui modò tam studiosè Siculi esse contendebant, Romani nunc demum esse videantur. Suspiciantur enim horum ple-

rique, Barbis ideò à Romanis Pontificibus improbatas, quod Græci Barbis plurimum utantur. Non decet autem (inquiunt) Romanum Sacerdotem eorum habitum aut mores imitari, qui à Romana ecclesia deservire. Itaq; Barbæ rejiciuntur, ne heretici rebellesve simus. Ad quæ quid aliud respondebo, nisi accusatores nostros, bonos fortè viros non enim jam amplius invidos, non amplius rusticos, non amplios imperitos dicà, sed fortè plus quàm probos necesse sit, simpliciores esse, qui putent Barbæ, qui Romanis Conciliis addicere noluerunt, à Latinis explosas, & anathematis fulmine tactas, ubi essent, locum prophatum ac trisedibental effecisse. Miror unde ad istas venerint opiniones, in quibus non dicam eos desistere, aut delirare, neq; dementes esse, sed hæc quam inania sint, ex eo manifestum esse, quòd cum pleriq; aliorum accusatorum nostrorum rationes risu exceptæ sint, nullà majori irrisione audita, quàm hæc à Græcitate differentia. Quod si ita, ut asserunt, Græcorum hoc causa factum est, dicant obsecro, cuiam Itolorum hoc bono cesserit: quid emolumentum Romanis Pontificibus obveniret? cum perniciosa illa discordia, tantorum fuerit malorum causa: quæ nemo queat sine horrore maximo reminisci. Verum, utinam, utinam nostri illi majores non ita rigidè contentiosique fuissent: alii in quibusdam parvi admodum momenti Ritibus aquò forsitan pertinaciùs retinendis (de Ritibus inquam: Quia quæ fidei sunt, alterius sunt indaginis) alii faciendis novis, alii inveteratis diuque observatis moribus modò abolendis, modo immutandis. Non enim tanta Gentium & Regnorum jactura facta esset. Staret Græcia, staret Agæi insula tot clara, staret Thracia, staret Byzantii regnum, staret Asia universa, neque tanto cum nostri nominis dedecore occupata essent Hierosolyma: & ut recentiora vulnera refricemus, non Bohemia, non Germania, Christi Vicarium, atque adeo Deum ipsum asperrarentur. Quædam enim in administratione rerum sapius occurrunt, quæ cum parvi momenti sint, facillè vel concedi vel tolerari possunt: Quæ si pertinaciùs abneges, indignationem apud imperitam plebeculam afferunt. Indignatio mox exandescens, excandescens diuturniorem iram. Ira truces inimicitias & funebre bellum. Hoc igitur assecuti sunt Majores nostri, cum jusserunt Latinos Sacer-

dotes Barbam in Græcorum invidiam rasilare, quo symbolo Romani à Græcis distinguerentur, ut tantum illi ac tela odium in nos, ea exulcerati diffensione, conceperint, quantum eo tempore ostenderunt, cum, mala omnino induci mente, inter se dimicantes, Turcarum potius societates, fœdera appetierunt, quam auxiliū à nobis poscere, aut ultro summissum admittere dignarentur. Atque ita communium hostium perfidia decepti proditiq; funditus periere: amisso regno, amissa patria, agris, templis, arisque omnibus desolatis, profanatis, everfis: nosque casu suo statim in discrimen idem attraxere. Quibus, si quod nullius erat momenti, indultum esset, adhuc longe lateque vigeret Christianum nomen, neque tunica illa Domini inconfutis in frustra tot, uti videmus hodie, dilaceraretur. Sed quid aliarum gentium damna, culpasve commemoremus? cum domi opprobrio conspiciantur, quæ de Barbarum odio perpetuum supremo Sacerdotum ordini ignominiam peperere. Eo enim aliquando nostrorum delicta processerunt, ut hujus rasilationis ergo, confusa quodammodo specie difficulter vir à femina internosceretur. Hinc accidit, ut mulier, si vera est, quæ per omnium ora fabula circumfertur, in sempiterna sacrosancti ordinis opprobriū ad solii Pontificii maiestatem eveheretur, in cuius facti memoriam, Romani locum adhuc intento digito indicant, ubi summa illa Sacerdos Pontificalem inducta trabeam, enixa peperit: Quod ne rursus accidere possit, inde institutum pleriq; omnes credunt, in novi Pontificis ingressu eam Majorum nostrorum imprudentiam publicare. In totius enim populi conspectu, pro divi Joannis suggestu, qui latissimam & eo solemniter sacro omnium nationum gentibus confertissimam aream despectat, cogitur novus Pontifex virilitatem locupletissimis testibus approbare: resq; ipsa sacri præconis voce palam promulgata in acta mox refertur, legitimumq; tunc demum Pontificem habere nos arbitramur, cum habere illum, quod habere decet, oculata fide fuerit attestatum. Ita, inquam, sunt, quæ de mollicie & effœminatis moribus eveniunt, cum nullum contra opprobrium, nullum unquã dedecus ex Barba processisse deprehendatur. Quod si Sacerdotum mores corrigendi sunt, aut modo aliquo cohibedi, rectum est cavere, ne qui tanta sunt dignitate honestati, ut Deo vero summoq; ministri assistant, vilibus de-

decorentur, aut artibus, aut officiis. Cauponariã non exercent, nauticam non attingant, cum sica aut armis aliis non prodeant, virgatis non utantur sagulis, aut veste quapiam variegata, vel nimium brevi omnia illa deniq; summovent, quæ vel levitatem, vel ineptias, vel impuritatem arguunt. Quarum quidem rerum curam si accusatores nostri suscepissent, nã illi ab omnibus summo opere comendarentur. Sed dum Barbam præcipue student amovere, quæ plurimum dignitatis affert, non modo laudem non promeruerunt, verum etiam ignominia, morositatis, superstitionisque notam in se contraxere. Quod quidem à me non odio ullo dicitur, sed quia moleste fero ingenia, quadam, alioqui magna & elegantia, doctrina etiam & vitæ probitate (ne sua quemquam laude fraudem) excellentia ab insipientibus nescio quibus sub quadam bonitatis specie decepta, tanta contentione, pertinaciaque in tam leves, ne dicam ineptas, tamq; importunas nugas incidere: cumq; multa longe majoris momenti procuranda sint, studium, lucubrationesque suas omnes in sectandis Barbis exercere, qui nulli hominum neque Deorum injuriam faciunt. Neque enim est, ut novis quorundam Præsulum provincialium legibus sese tueri aggrediantur. Quæ si quavis etiam Mortaliū firmitate corroboratæ essent, etiam si summi alicujus Pontificis consensus accessisset, veriore tamẽ adinventâ ratione quotidie possunt abrogari, corrigi, commutari. Leges enim Decretaque & institutiones, pro re nata, quotidie summus Pontifex, & prout rerum usus expetit, sua detve temporum varietas de fratrum consilio, vel de plenitudine potestatis corrigit, tollit, condit, sancit, & quæ illis, vel uni ipsi principi placuerit, ea pro lege habentur. Summi vero Legumlatoris præcepto sanctissime cautum est. *UT LEX QUÆQUE NOVISSIMA PRIOREM ABOLEAT.* Sed quam de gestanda Barba manifestiorem, sanctioremve legem queritemus, quam eam ipsam, quam nobis exemplo suo hoc eodem tempore Julius Secundus, & Clemens Septimus Maximi Pontifices exhibuere? placuit enim Julio aliquandiu gestare Barbam, placet etiamnum Clementi, placet Cardinalium collegio sacrosanctio, placet præsulibus aliis, placet majoribus atq; minoribus Sacerdotibus. Et nos alia concilia, quæ tamen nulla sunt, morabimur? aut leges infirmas, vel jam antiquatas renovare meditabimur? Cum

hæc viva lex hodie passim vigeat, & passim observetur, & pro lata comprobataque locorum ubique jam in usum deducta sit, & plausibiliter adamata. Apud Venetos, apud Picentos, Brutios, Calabros, Siculos: apud Campanos, Romanos, Etruscosque, & alios plerosque Italiae populos, ut quæque avitas sanctioribus honestioribusque legibus & moribus instituta est, uxorem alienam filiasve exosculari flagitiosissimum habetur. In prima tamen ejusdem Italiae regione, inter Padifontem & Dorias, per omnes inde Allobrogum alpes & quaqua populosissimæ Gallorum urbes, & oppida, vicique inter Pyrenem & Rhenum, ad occidentalem usque oceanum dilatantur, usque adeo hæc exosculari permessa licentia, ut cum hospitibus vel amici cujuscumque domum intraveris nisi quamprimum uxorem ejus, filias nuptas, virginesque singulas in complexum receptas exoscularatus fueris, aut rusticus, aut superbus, aut etiam hostis, iudicio eorum, tacitaque cogitationis sententia existimeris. Quodque demum apud nos summo datur dedecori, apud illos humanissimis adscribitur hospitalitatis officiis. Tanti est consuetudo, & longa annorum serie recepti mores: ita plerisque in civitatibus & regionibus quædam non ita honesta, ex usu tamen consuetudineque & diuturna, firmaque populi consensione in legem abeunt. Vos honestissimum gravitatis & severitatis venerabilis morem, Pontif. summorum exemplis Senatus atque populi totius imitationem susceptum tollere cogitabitis? neque sapientissimi dictum in memoriam reducetis, quod nulla non die præmanibus habetis? *Eos, qui aliter vivere volunt, quam se habeant mores eorum, inter quos vivunt, suspiciosos aut intemperantes haberi.*

Quod si Legi uni, qualisqualis ea sit, corrupta, quippe infirmæ atque vacillanti insistendum curaveritis nonne videtis gravissimas eorum contra vos stare sententias, quibus Legum interpretandarum, condendarumque summa auctoritas? Nam qui sententiis suis universo terrarum orbi jura dicunt, quam de Sacerdotum Barbis pertulerint legem, conspectu ipso longe manifestius indicant, quam si tabulas ex ære præfixissent. Sed facite crimen hoc esse, facite, tametsi non liquet, Alexandri III. eam fuisse mentem, quam impressi Codices invulgarunt. Facite detestabile scelus existimari. Interesse sacris non liceat Barbato Sacerdoti, non tueri lucem, non in hominum cœtu con-

spici, atque etiam, uti censetis, deportandus sit, aut in perpetuis carcerum tenebris detinendus. Age, age, incipiant oratores vestri eos agere, de summa rei tandem experiri ad iudicium tribunali nos omnes accusare, bona nostra proscriptio- nibus destinare, & quæcumque in rebelles, & pæduelliones fieri solent, omnia meditentur. Verum ubi? ubi iudices erunt, apud quos causam agant? qui crimen agnoscant? qui nos condemnent? Volo gravissimos, volo sanctissimos adeant, atque eos quidem, quorum sententiis atque arbitriis non plebs tantum universa, populusque omnis verum & Senatus, potentissimi quique Principes stare compelluntur. Est hoc Duodecimvirale iudicium sub Rotæ nomine in Pontificio Palatio iudicandis litibus constitutum, cujusmodi olim, florentibus Græciæ rebus, Amphictyones erant, qui de jure universis gentibus respondebant. Ita & nostri omnibus totius terrarum orbis nationibus ad eos confluentibus jura dicunt, neque cuiquam amplius licet ab eorum sententiis provocare. Tanta autem iis auctoritas Pontificum, Regumque omnium consensione attributa, ut etiam si leges contra manifeste reluctentur, horum tamen stetur, interpretationi. Hos, inquam, iudices adire necesse est, ut de summa rei peragatur. Ecce igitur nos minime contumaces, minime, vel fugitivos, vel emanfros, sponte adstitimus iudicio. Nihil opus est, ut sitis de vinculis injiciendis solliciti. Incipite jam iudices appellare. Ecce vobis universum collegium, in quod nemo unus cooptatur, qui non & probatissima vitæ sit, & juris consultissimus. Quid moramini? Quid alter alterum inspicitis? Quid hæsitatis? Quid etiam rubore confundimini? An quid demum dicere debeatis ambigitis? Ubi nunc vestra accusationis initium illud. Novum crimen, & ante hæc secula inauditum. Nimirum vestram demum imprudentiam, & quæ in dumeta correperitis, jam dudum agnoscitis, qui ne iudices quidem inventuri estis, qui non ante contra vos sententiam ferant, quam essefari incipiatis, nisi velitis iidem esse & accusatores & iudices. Videtis enim, si contra Barbas apud Barbatissimos vobis agendum sit, vestrum stuporem ludibrio derisiveque omnibus futurum. Neque est, ut bene sentire vos solos, tres numero aut quatuor ad summum opinemini. Voluntas hæc vestra est, non iudicium: putantque omnes qui prius error in vobis fuit, nunc inspecta veritate, desti-

nati animi superbiam esse, ne scilicet male aliquando sensisse videamini.

Sed enim desistite jam nimium satagere, & quæ moribus hominum convenire conspicitis, vos etiam approbate. Aut si adeo molles estis, ut virum præstare nequeatis, a quo saltem animo tolerate, inveniri aliquos, qui quod deceat, etiam præstent. Intelligitis jam si lege agere volueritis, quorum res sit evasura. Si de honesto, nullam in virilis oris levitate honestatem esse. Si de moribus apud summos quosque viros consuetudinem hanc ita receptam, ut jam in legem abiisse videatur.

Spectate, obsecro, amplissimos nostri Senatus proceres, quorum consilio, prudentia, sanctissimisque institutis, humanæ divinæque res omnes, terrarum ubique, quaqua viget Christiana pietas, administrantur, qui sacra, ceremonis, religionemque omnem sanctissime tuentur, veramque Dei cultum, per manus à majoribus traditum, qua ratione rite debeat observari, docent. Inter quos alios videas (nota manüestaque omnibus commemorabo) quorum eloquentia nihil castigatius, quorum sententiis nihil sapientius, quorum mente nihil gravius & moderatius, alios legum, consuetudinum, & rerum honestarum, justarumque omnium cognitione insignes, alios Philosophicis, alios Theologicis disciplinis consummatissimos viros, inquam, cum gravissimos, tum integerrimos, atque hos quidem Hebraicis, Græcis, Latinisque literis eruditissimos, quique nihil extra numerum facere consueverunt, in quibus agnoscas earum rerum omnium, quæ ad Dei Opt. Max. cultum & reverentiam spectant, rarissimam sane pietatem, & incomparabilem observantiam. Et tamen hi Barbam gestant, id pro existimatione sua haudquaquam admitturi, nisi eam & Sacerdoti congruere, & honesto proboque viro dignitatis afferre plurimum intelligerent. Denique inter hos tantæ celebritatis viros, vix duos, aut tres invenias, qui Barbæ non sint majestate (ut dignum re vocabulum enunciem) decorari. Atque hos si perconteris, cur non & ipsi Barbam retineant, omnia alia causabuntur potius, quam dicere audeant, eam viro sacris initiato, vel indecoram esse, vel ignominiosam; veritatem enim suisnet præferre moribus minime dubitabunt. Quid vero clarissimos alios viros, Archiepiscopos, Episcoposque, literatura, usu rerum, religioneque insignes in exemplum adducam? quos imperitos di-

cere temerarium est, improbos suspicari impium, contumaces accusare rusticum, qui tamen omnes Barbati sunt, neque se contra leges, aut bonos mores quicquam hac de causa facere suspicantur. Sunt & alii gravissimi sapientissimique viri, qui, divinæ adscripti militiæ, Sacerdotium profitentur, quorum optimus quisque Barbatus identidem reperitur. In omnibus demum Theologorum scholis concionatores intuemur, qui pietatis nostræ jura adversus impios defendunt, qui bonos mores docent, qui à vitiis mortale genus absterrent, qui quæ fugienda quæque sequenda sunt, omnia commonstrant, quorum quidem ingentes venerabilesque Barbæ cum aspiciamus, totidem sanctorum hominum facies videmur admirari. Et audebit quispiam leges potius alias, quam horum omnium exempla pro legibus citare? Cumque manifestum sit hos nihil quicquam tale facturos, nisi hoc piæ religionis simulachrum existimarent, aut viri honesti mores imitari se arbitarentur.

Facebant igitur accusatores nostri, facebant, idque demum crimen suspicari desinant, quod proborum, ut palam est, omnium sententia, intra laudatorum morum terminos continetur. Quique legem nuper contra Barbæ latam asseverabant, Legem eam primo non esse: inde si foret, Julii, Clementisque summorum Pontificum exemplis, illi fati superque abrogatam intelligant. Quod si quis fieri potuisse pertinacius abneget, omnes condendarum legum rationes identidem abnegabit: Nullam populo sciendi copiam relictam, nullam Magistratibus edicendi, Senatui nullam consulendi, nullam ipsis rerum Dominis, Pontificibus summis, imperandi, decernendi, sancientive superesse facultatem. Siquidem posse summum Pontificem negant, universi Senatus exempla contemnunt, Conciliorum institutiones decretaque rejiciunt. His denique calumniatoribus nostris intra oleam nihil, extra nucem durum nihil invenitur.

Quod si qua Principibus, si qua Senatui, si qua Conciliis auctoritas permilla, integra, inviolabilisque manet, latis olim observatis diu, hodie vero maxime renovatis eorum legibus, Barba Sacerdotibus debetur: Quæ nisi plurimum faceret ad religionem, ad mores bonos, ad gravitatem, ad severitatem, nunquam eam non abradendam esse Concilia decrevisent, nunquam Sacerdotii Principes passi essent, facies suas ita Barbatas, tabulis,

auro, argento conspici. Barbata Julii tabula in auro de populari dicata est. Barbata Clementis facies aureis argenteisque nummis quotidie cuditur. Hi vero qui nos tam male accipiunt, vexantque contumeliosissime, non intelligunt, dum Barbas damnant, Pontifici summo, universon Senatui, Praesulibus, & gravissimis quibusque viris se convicia facere antiquorum erroribus, & sanctissimorum hominum institutis illudere, damnare Petrum, damnare Paulum, & collegas eorum, ab ipso asfertore nostro comites electos improbare, Christo ipsi denique immodestiam objicere. Nimirum, Homine eo nihil quicquam injustius, qui nihil nisi quod facit ipse, rectum putat. Sed quorsum hic omnis accusatorum nostrorum conatus? Quorsum Barbatos à sacris, à templis, ab hominum consortio summovent, exterminantque? Quorsum tam multa turbant? nisi ut è caelo Johannem praecursorem, è divorum numero Jacobum Apostolum, cognomento Justum, è beatorum sedibus Hieronymum ejiciant? Tot vero alios, quos vita pie, castaeque & integre peracta caelo intulit, una cum his, dicta eis postliminio die, reos agant? Siquidem hos, ut contumaces, ut rebelles, ut bonorum omnium morum corruptores, criminantur. Quid enim aliud est ex horum interpretatione Barbatum esse, nisi contumacem & impium esse? Contumax enim est, qui non vivit ex lege: impius, qui repellitur à sacris. O miserum igitur & infelicem Joannem, qui frustra Prophetarum vaticinationibus praemonstratus, omnium maximus futurus erat, qui frustra genium fraudavit, vitamque sibi delegit duram & laboriosam, si nunc tantae sanctimoniae vir, imprecationibus impetitus, perduellio decernitur, qui reliquorum molliciei atque improbitati sese dedere recusavit. O male feriatum Jacobum, qui vitam semper egit integram, puram, incontaminatam, continentia moderationeque summa commendabilem, si nunc ea de causa reus efficitur, quia tonfores, & balnea, & unguenta, deliciasque id genus omnes, cane pejus & angue declinavit. O calamitosum Hieronymum, cui nunc ob Barbati cognomen, dies dicitur. Quid illi profuit Romanas omnes delicias, ut integerrimam vitam ageret, evitasse, corpus in Aegypti solitudinibus macerasse, jejuniis, vigiliis, lucubrationibus continuis, voluptatum omnium illecebras edomuisse, mortale genus omni scriptorum genere influisse, si nunc non aliam ob culpam, nisi quia virum exhibere voluerit, causam è vinculis dicere compelletur? Quis enim dubitet, si quia nunc Barbam nutriunt, damnati fuerint, hos quoque & alios hujus habitus auctores eadè de causa accusatoribus nostris in discrimen idem evocari? Hos autem, si perconteris, quamnam affectat hujus mundiciae causam afferant? dubio procul respondebunt, ne sacrosancto Christi sanguine intingantur pili: Clamare enim non desunt, Sacro huic reverentiam undecumque praestandam. Sed quid obstat, obsecro, que minus tanto illi mystico reverentia praestetur, si homo sacrificulus, mas potius, quam femina, ut Alexis dicitur, videatur? Ille enim nullum inesse pilis crimen, quod Deos offendat, ait, quorum quidem officium est, ut per eos unusquisque nostrum se virum ostendet esse. An vero pili tam profani, tam sordidi, tam detestabiles sunt, ut sacrum id attingere non mereantur? Caterum ungues, digiti, etiam interdum scabie putridi, vola, frons, cilia, cutis totius corporis reliqua, sacrum non inhoneste tangere poterunt: sola Barba Deo, ut isti putant, invisita, ab hujusmodi procul sacro summo vendenda? Atqui non hoc iidem ipsi faciunt, qui talia tam sancte praecipiant facienda. Quem enim horum invenias tanta sanctimonia, ne dicam simulatione, praeditum, ut Sacerdotum Aegyptiorum morem, quotidie rasit? At nisi Barbam vel quotidie rasit, vel à cute radicitus semel extraxerit, actum est. Altero mox die sacrificaturus, pilis sacrum contaminabit, atque in eodem erit criminis cuius Barbatos insimulabant. Non ea (inquit) immundities est diurni, vel hebdomadarii pili, quae menstrui, quae annui, quae saeculi alicujus. Ac si dicerent: Nihil quicquam peccat is, qui hebdomadarium, menstruumve vitulum jejunii tempore mensis apponit, sed qui grandiozem bovem epulatur. Ita prudentissimi accusatores nostri dicunt: Qui diurno vel hebdomadario pilo Sacrum contigerit, nequaquam peccat, sed qui menstruo vel annuo profanus est. Quae quidem sententia & inutilis est, & commentitia, neque satis digna ut in ea confutanda, vel minimum immoremur. Sed enim maxime vereor, ne sacrum hoc illi altiusquam accipiendum est, accipiant: utpote qui potant id posse ex accidentium contactu contaminari, polluive, aut profanari, Divina illa res esse, ab omni humani corporis injuria, tuta, ac longe lateque

teque remota: cujus arcanum mente cogitatione- que percipitur, non sensu tangitur, & attrahatur: Neque illi quicquam aliud offensionem afferre potest, quam impurus animus, qui scelere non efuso, astumere illud audeat: Reliquis, utpote pili, ulcerosum, tabidumve os, etiamsi animam venenoso pestilentiq; halitu tetidam exhalet, ad Deū nihil. Sed jam pueriles horum fabulas, vixq; anicularum commentatione dignas, omittamus, & quod grave, quod optimum præstantissimumq; institutum est, Barbam, qui viri sumus, diligentissime custodiamus, cum nihil omnino sit, quod Barbam faciat abominabilem. Contra vero luculentia, raffilitasve (ut ita dicam) sive arte, sive natura cuiquam contigerit, aut vitium aut improbitatem, aut aliquid, quod non ita laudes, omnino præ se ferat: At non decet (inquiunt) ut demum aliquid dicant, Sacerdotem animi tristitiam, mœrorem, aut luctū habitu profiteri. En acres Christianæ pietatis vindices. En hominum, qui se aliorum censores exhibent, gravitatem atque severitatem. Non decet (inquiunt) sacerdotem, virum quicquam præ se ferre, quod non hilare sit, & ridibundum, quod non festivum & scenicum, ne obscœnum dicam. Sed faciamus hoc persuasum. Fuerit Barba tristitia luctusque, & afflicti animi signum: Mœrendum Sacerdotibus non esse, neque ullam cordis exulcerationem Epicureorum in morem admittendam dicitis? O faxem pectus! O stuporem incomparabilem! O inauditam animorum diritatem! Non est mœrendum, hoc præsertim tempore Sacerdotibus, cum nemo unus hodie sit, qui ridere possit? In omni re chara, ubi prædita fuerit, dolere natura cogimur: neque matrem quisquam, nisi mentis inops in funere nati fieri vetat. Et Aulæ Romæ Critici delicatuli, in nostris funet funeribus, in Italia totius everfione, in Romanae urbis excidio, fœdaque direptione, in totius Christiani nominis multiplici vexatione, in maximo undique imminentium periculorum metu, in universi demum orbis confusione, nos mœrere prohibeat? Jacet quantacumque est Italia in exfionis suæ cineribus, neq; pars ulla magis his absumpta flammis, quam omnes sacerdotii ordines. Sub cineribus autem prunæ vigent ardentissima, quæ paulo post videntur incendia longe majora præteritis fuscitaturæ: Neque formidinem hanc licebit, si non tanta quanta par esset, voce possumus, habitu saltem attestari, ut tan-

quam deposito squallore hoc & miserabili fortuna nostra facie opem ab omnibus imploremus? At spectate, obsecro, hominum importunitatem. Nos à tot Christiani nominis Principibus deserti, habitique indignissime sumus, quorum consilio, permissoq; in tam calamitosam objecti prædam, capti ad unum, omnes, quotquot * Romæ fuerunt, fortunis & bonis omnibus expoliati, intolerabilibus tributis exhausti, per summam acerbissimamque injuriam, miserrima quæque perpetrata, nullum adhuc tantis calamitatibus finem intuemur, tam amicis, quam inimicis in Sacerdotum bona, & ædium sacrarum direptiones quotidie magis irruentibus. Et si nos perditissimo hoc, miserimoque tempore, in tantis Reipublicæ tenebris, tantaque rerum omnium perturbatione, indignissimam ærumnosissimamque fortis infelicitatem ne quo modo lamentemur, sub dirarum imprecationum metu vetare moliantur? Inhiat universus terrarū orbis apertis faucibus in Italia viscera, cujus cum jam sanguinem omnem exuerint, quantulumcumque reliquiarum est, totum id demū absumere meditantur. Septentrionales enim gentes pene ab Romanæ pietatis institutis, Sanctissimisque patrum nostrorum præceptis alienæ factæ, Sacerdotes ejecerunt, templa delubraque omnia profanarunt, suumq; omnem violentum furorem in unos Ecclesiæ Romanæ amicos effuderunt. Quæquæ demum latis Germania campis exporrigitur, vix unum aut alterum populum invenias, qui non sit pietatis violatæ taba contaminatus. Occidentales* vero inter se tam diu, tamq; acriter discordes, immensos Christiano sanguine lacus expleverunt, & quasi crudele nihil tot atrocissimis præliis actum sit, tantum nunc peditum, tantum equorum, tantum navium armant, ut nisi nos respiciat Deus, tamque inveteratas indignationes emolliat, maximorumque Principum discordias componat, aut Clementem summum Pontificem, in quo omnis hujus concordiaæ spes, tam gravi, tam diuturna, tam indigna valetudine laborantem, pristina restituat incolumitati, in tam magno calamitatum corcursu nihil unquam miserabilius antea passa sit universa Italia. Hinc autem Meridionales Mauri, Numidæ Barcei, pitalicam exercentes, oram omnem Italiae maritimam quotidianis incursionibus deprædantur, omnisque ea pars, quæ Tyrrheno alluitur, latrocinantium classibus infestatur, diripitur, desolatur.

Orien-

* Alludit ad Urbis Romæ cladem anno

1527.

* Inquit bellat inter Gallos & Austriacos.

* Subin-
dicat Kno-
barbi py-
maticam,

Orientalibus* demum exercitibus tot in Europam nostram magna cum clade, immisis, Pannoniam omnem caedibus, rapinis, & incendiis vastare: totque castellis, tot oppidis, tot populosis, munitissimisque; urbibus occupatis, brevi irrupturos se in Italiam minitantur, ut quam nosmetipsam viam ullis aperuimus ingressi, Christianorum militum exemplo divina humanaque; omnia uno eodemque exitio vexent, violent, perturbent, evertantque. Et censores isti ociosissimi, rerum omnium securi, quia suae tantum desideria consulunt, quasi magnum collabentibus Christianae Reipublicae rebus auxilium allaturi, de deliciis, de luxu, & ignavia, de cute curanda depilandaque cogitant? Satisque nobis consultum existimabunt, si qua parte virum ostendimus, nosmet effeminaverimus? Hos ego nimirum valere iusserim, & ab honestorum consortio summos, ablegandos aliquo, ubi posthac ignoti delitescant, & sua, quam tanti faciunt, ignavia perfruantur. Nihil nos in eos gravius decernamus, neque enim illis quiete suam invidemus, neque illos odimos, quod sibi adeo delicati sint, dummodo bene graviterque; institutos mortaliu[m] mores labefactare non audeant neque possint. Sed quod ego plura contra rasionis molliciem vobis disseram, si ex antiquorum institutis, sanctissimisque; praecipis ratio vobis allata est, cur Barbam omnino permittere debeamus, ut Christi scilicet & ejus discipulorum, totque; aliorum integerrimae vitae patrum exempla, nobis sequenda proponamus, opprobria & ignominiosos eventus, molliciei suspicionem & calumnias eyitemus: Viri denique potius quam foemina videamur. Nam quid Barba demum nos pudeat, si quid Barba sit, & ut gravem honestumque virum deceat, ostensum? Si quantum ad Sacerdotis dignitatem existimationemque faciat, exploratum? Si lege naturae necessariam, lege scripta Deo gratam, Lege gratiae nusquam improbatam reperimus? Si redargutus est aliter sentientium error: si de polluendo Sacro ambiguitas sublata, nec eam quicquam officere arcani mysterii nostri reverentiae comprobatur? Si summi nostrae pietatis Principes legem hanc de non abradendo aliquandiu destitutam, nobis exemplo suo sequendam pro-

posuere? Si subsecutus est non tacitus, non obscurus, sed vulgatissimus apertissimisque totius Sensensus, populorum, nationumque pene omnium consensu, qui passim in eadem perire sententia conspiciuntur? Cur, obsecro, non rationi potius, quam abusu, non exemplis laudatorum & illustrium hominum potius, quam superstitionum quorundam opinionibus adhaereamus? Quod si mihi dicunda sententia concedatur locus, censerim ego Votum perpetuum nuncupandum, ne quispiam in posterum Sacris initiatus, Barbam tollat, Sanctissimorum Patrum more, qui gratissimum hoc Deo donum intelligentes, ita volebant, cum se illi maxime conciliare procurabant. Quippe ne Deum rursus ad versus nos concitemus, quem ob hujusmodi delicias, & quae hinc resultant, effeminationes, ob luxum hoc genus, & molliciem, ob hujusmodi cutis curationes, utulationes, abrasus, volitionesque indignatum, atrocissimas eas in Urbem Romam, quas adhuc perpetuimus, calamitates immisisse facile credendum. Ideo iussisse bona diripi, sumptuosiores aedes vel everti vel incendi: multa que nimis lascivientium animorum oblectamenta summo. Verum ubi nos ad meliorem mentem rediisse conspexit, & unumquemque nostrum & virum se esse, & sacris initiatum meminisse, castigatoque luxu, delictis contemptis, mollicie procul ablegata, Barbam demum, quam passim omnes promittere cepimus, virilis & constantis animi propositum testatos, mitigatum, dura illa & acerba incommoda inimitia atque mollia vertere cepisse, & tandem aliam quam diuturnis cladibus finem polliceri. Quod si priora illa repetere cogitaverimus, maxime vereor, ne atrocius & implacabilius ille mox imminaturus inde sit precibus locus, adversusque a nobis reluminibus, sit omnes calamitatum habenas remissurus, atque ita, quod ipse idem avertat, universus hic concitati ad crudelitatem orbis totius furor in extremum ordinis nostri exitium convertatur, ac demum funditus, tam nostrorum impietate, quam alienigenarum immanitate, truculentiaque deleamur.